

İslamiyet Sonrası Türk devletleri:

1) İslamiyet= 610'da geldi. 4 halife dönemi:

- **Hız. Ebubekir:** Kuran'ı kitap haline getirdi. Suriye'nin fethi başladı.
- **Hız. Ömer:** Mısır alındı, sosonilere son verdi, İran – Irak alındı. Türklere ilk kez komşu olundu.
- **Hız. Osman:** Türk, Müslüman savaştı, (Hazar Türkleri), (Kafkas bölgesinin islam olmasını geçikti)
- **Hız. Ali:** İç karışıklıklar olmuştu.
- **Emeviler:** Türklere savaş oldu, Meveraün nehri islam olması gecikti, Irkçı bir topluluktu.
- **Abbasiler:** Müslümanlar ile Türklere iyi anlaşta çünkü Eba Müslüm tahta geçti. Abbasi devletinde Türklere iyi makam görevleri verildi, Türklere için özel şehirler (Samarra) kuruldu ve buraya arabın girmesi yasaklandı. Sınır bölgelerine Türklere yerleştirildi

Türklere (Karluk) ile Abbasiler işbirliği yaparlar. Çine karşı savaş açalar, Bu savaş =

Talas Savaşı: Çinlilerle savaşta kaybetmiştir ve

- Türklere İslamiyeti tanımışlardır
- Karluklar ilk Müslüm boy oluyor.
- Türk, Arap ticarisi başladı.
- İlk Müslüm Türk devleti İtil Bulgarlar(Almış Han), Asya'da ise Karahanlılar.(Satuk Buğra Han)

2) Karahanlılar:

- Kül Bilge Kadir Han kurmuştur./ Mevaraünnetir kuruluş yeri
- Resmi dili Türkçe'dir.
- Satuk Buğra Han (Adı Abdülkerim oldu) İslamiyet'i kabul etmiştir.
- Karluk, Yogna ve Çigil boylarından oluşur.
- Türk tarihinde ilk defa Medrese, Kervansaray, Hastane, Pastane ve Köprü yapıldı.
- İlk Türk – İslam sentezi başladı (İslam'dan bir şeyler alma) Büyük Selçuklu ise tamamladı.

3) Gazneliler:

- Alp Tigin kurmuştur. Kurucu Türk'tür, halk Araptır.
- Hindistan, Pakistan ve Afganistan kuruldu. (Buralarda İslamiyet'i yaydılar)
- Alp Tigin, Samanoğlu himayesine girdi. Sebük Tigin bağımsız yaptı.
- Devlet askeri güce dayalıdır. Devşirme ordusu yoktu.
- Gazneli Mahmut tahta geçti ve "sultan" lakabını almıştır. (Abbasi Halifesi verdi)
- Gazneli Mahmut bilim ve edebiyata önem verdi. Edebiyatçıları maaşa bağladı. Biruni'ye "Sarayının İncisi " demiştir. Firdevsi Gazneli'yi öven şahneme eserini yazmıştır. Utbi "Tarihi yemin" aldı eserinde Gazneli tarihini anlatır.

4) Büyük Selçuklu:

- Selçuk Bey kurmuştur. Selçuk Bey, Oğuz Yabgu devletinde subaşı iken bağımsız oldu.
- Türk – İslam sentezi sona erdi.

Liderler:

1) Tuğrul Çağrı: Halifeyi kurmuştur. Halife tarafından " Doğunun Batının Sultanı"

2) Alparslan: Halifeyi kurmuştur. "Ebul Feth"

3) Melikşah: (En parlak dönem). Halifeyi kurmuştur. "Doğunun Batının Sultanı"

4) Berkiyaruk: Haçlı mücadeleler başladı ve yıkılmaya başladı.

5) Sencer: Büyük Selçuklu yıkıldı.

Savaşlar:

1) Dandanakan Savaşı:

Gazneliler ve Büyük Selçuklu (B. Selçuklu) arasında oldu. Gazneliler yıkıldı. Büyük Selçuklu devlet oldu.

2) Pasinler Savaşı:

Bizansla, B.Selçuklu arasında oldu. Bizansla yapılan ilk savaş oldu.

3) Malazgirt Savaşı:

Alparslan ile Bizans kaybetti. Anadolu kapıları Türklere açıldı.

4) Katvan Savaşı:

Moğol ile B.Selçuklu arasında , B.Selçuklu yıkılmaya başladı.

Yıkılma Sebepleri:

- Taht kavgaları, Türkmenistan küstürülmesi, Atabeylerin bağımsız toprak istemesi. (Şehzade eğitimci)
- Bâtınilerin olumsuz (yıkıcı) çalışması. (Önderleri Hasan Sabbah (ilk terörist))
- Haçlı sebepleri.
- Abbasilerin siyasi gücü ele geçirme isteği.

Eğitim:

- Tuğrul Bey Nisabur Medreselerini açtı.
- Alparslan Nizamiye medreselerini açtı.

Bu Dönemin Önemli İsimleri:

1) Nizamul Mülk:

İranlı Vezir, siyasetname yazmıştır, İktisadi sistemi.

2) Ömer Hayyam:

Matematikçi, İlk rasathane, celali takvimi düzenledi.

3) Farabi:

Felsefeci, Matematikçi, Eğitimci, Tıpçı, Müzisyen, İslam dünyasında pozitif bilimlere başlatan isimdir. "Muallimi Sani" denir. Yani (Aristo ilk, bu ikinci öğretmen) Avrupa'da "Alfarabius" denir.

4) İbni Sina:

Tıpçı, Eczacı, Matematikçi, Felsefeci, Eğitimci, Müzisyen, "El kanun Fit Tıp" ve AS Şifa eserleri vardır. "Muallimi Sanis" üçüncü öğretmendir. Avrupalı "Avicenna" der

5) İbni Rüşd: Felsefeci, Matematikçi. Endülüs Emevileri'nde yaşamıştır. "Akıl dinden üstü" demiştir. Avrupa'da "Avvaros" denir

6) İmam Gazali: Din adamıdır. "Din akıldan üstündür" demiştir. Nizamiye medresesinde müderristir.



7) Biruni: Coğrafyacı, Matematikçi, Felsefeci, Gök bilimci. Ekvator'un uzunluğunu hesaplamıştır. (15 km yanılıyla), Gazneli Mahmut "Sarayımın İncisi"der. Avrupa'da "Aliberun" denir.

8)Harezmi: Cebir ve Sıfırı bulmuştur.

Büyük Selçuklunun yıkılmasıyla ortaya çıkan Mısır Merkezli Türk Devletleri:

1) Tolunoğulları:

- Kurucu Tolunoğlu Ahmet (Abbasilerin Mısır Valisiydi) (Tolunoğlu camii = Kahire'de)

2) İhşidiler:

- Kurucu Ebu Muhammed. (Abbasi Valisidir.) Hicaza(Mekke ve Medine) egemen olan İlk Türk devlettir.

- Fatimiler (Batinilik tarikatıdır, Türklere çok zarar vermiştir)

3) Eyyubi:

- Kurucu Selahattin Eyyubi Fatimi'yi yıkarak kurmuştur.

- Hittin savaşında, Haçlıları yenerek Kudus'ü geri almıştır.

- Memlükler tarafından yıkıldı.

4) Memlükler:

- Eyyubi komutanı Aybek tarafından kuruldu. Sultan Baybars ise (Ayn-ı Calud) savaşında Moğolları yendi ve yenen ilk kişi.

- Hükümdar bu devlete komutanlar arasından seçmiştir.

- Moğollar Abbasilere son verince Halifelik Memlüklerle geçmiştir. Memlükler Halife ile Hükümdar aynı kişilerdir.

- Ridaniye Savaşı ile Yavuz Sultan Selim, Memlükler son verdi ve Halifecilik Osmanlı'ya geçti.

Halifelik:

- İlk olarak 4 Halife dönemi, Halifeler seçimle gelmiştir. (Arap, Cumhuriyet dönemimde denir)

- Emevilere saltanatlık olarak geçti.



- Abbasilerde de saltanatlık oldu. Burada Halifeyi Gazneliler ve B.Selçuklular korudu.
- Memlûkler, burada halife ve hükümdar gerildi.
- Osmanlı'da ise yine saltanatlık oldu. İlk hem padişah, hem de Halife Yavuz Sultan Selim, lakabı (Kadimül Karaneyn) (Kutsal Toprak Hizmetkarı)
- Osmanlı Küçük Kaynarca Antlaşması'na kadar halifeliği siyasi amaç için kullanmadı. Küçük Kaynarca'da ise Kırım halkının halifeye bağlı olmasını istemiştir.
- Osmanlı bir kez daha Uşi Antlaşması'nda kullanmıştır. Burada ise Trablus halkının halifeye bağlı olmasını istemiştir.
- Osmanlı I. Dünya Savaşı'nda V. M. Reşat tarafından "Kutsal Cihat" ilan edilmiştir.
- Son padişah ve halife = Vahdettin, Son sadece halife ise = Abdülmecit.

İlk Türk İslam Eserleri:

1) Yusuf Has Hacip = Kutadgu Bilig (Türk Tarihinde ilk siyasetname)

2) Kaşgarlı Mahmut = Divan-ı Lügatit Türk (İlk Türkçe Sözlük) (Abbasi Halifesine sunuluyor).

3) Edip Ahmet Yükneki = Atabetül Hakayık (Eğitici, Öğretici eser)

4) Hoca Ahmet Yesevi: Divan-i Hikmet (siyerdir = Peygamber Hayatı). İlk tasavvufçu, Yesevi tarikatı kurucusu. Türklere, Türkçe İslamiyeti anlatmıştır.